

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

ĐOÀN ĐỨC BÀO

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI DỊCH VỤ
THANH TOÁN KHÔNG DÙNG TIỀN MẶT TẠI
CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI TRÊN ĐỊA BÀN
TỈNH THÁI NGUYÊN**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG
NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ**

THÁI NGUYÊN - 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

ĐOÀN ĐỨC BÀO

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI DỊCH VỤ
THANH TOÁN KHÔNG DÙNG TIỀN MẶT TẠI
CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI TRÊN ĐỊA BÀN
TỈNH THÁI NGUYÊN**

Ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 8.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS TRẦN VĂN QUYẾT

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan, luận văn thạc sĩ chuyên ngành quản lý kinh tế này là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng, công bố trong bất kỳ công trình khoa học nào. Tất cả các thông tin trích dẫn đều được chỉ rõ nguồn gốc./.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2020

Tác giả luận văn

Đoàn Đức Bào

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và thực hiện đề tài nghiên cứu, tôi đã nhận được rất nhiều sự giúp đỡ nhiệt tình và đóng góp quý báu của nhiều tập thể và cá nhân.

Trước hết, tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu Nhà trường, Phòng Đào tạo (Bộ phận sau đại học), các Khoa chuyên môn, các Phòng ban chức năng của trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh, Đại học Thái Nguyên, đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành chương trình học tập và thực hiện luận văn của mình.

Tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của giáo viên hướng dẫn

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn Ban Lãnh đạo, các đồng nghiệp đang công tác tại các Ngân hàng Thương mại trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi và cung cấp thông tin cần thiết cho tôi trong quá trình nghiên cứu thực hiện đề tài.

Xin cảm ơn gia đình, bạn bè đã động viên và giúp đỡ tôi hoàn thành chương trình học tập và thực hiện luận văn này.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2020

Tác giả luận văn

Đoàn Đức Bào

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Đóng góp của luận văn.....	3
5. Kết cấu của luận văn	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ KINH NGHIỆM THỰC TIỄN VỀ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI DỊCH VỤ THANH TOÁN KHÔNG DÙNG TIỀN MẶT TẠI CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI.....	5
1.1. Cơ sở lý luận về quản lý nhà nước đối với dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt tại các ngân hàng thương mại	5
1.1.1. Ngân hàng thương mại và các dịch vụ của ngân hàng thương mại	5
1.1.2. Dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt trong hệ thống ngân hàng	6
1.1.3. Khái quát về quản lý nhà nước đối với dịch vụ thanh toán KDTM.....	15
1.1.4. Nội dung quản lý nhà nước về dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt đối với ngân hàng thương mại	17
1.1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý nhà nước về dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt tại ngân hàng thương mại.....	26
1.2. Cơ sở thực tiễn về quản lý nhà nước về dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt của ngân hàng nhà nước đối với ngân hàng thương mại	30
1.2.1. Kinh nghiệm của Trung Quốc.....	30
1.2.2. Kinh nghiệm của Hàn Quốc	31
1.2.3. Bài học kinh nghiệm đối với Ngân hàng Nhà nước Việt Nam.....	33

Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	35
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	35
2.2. Phương pháp thu thập và phân tích thông tin	35
2.2.1. Phương pháp thu thập thông tin.....	35
2.2.2. Phương pháp xử lý thông tin.....	37
2.2.3. Phương pháp tổng hợp và phân tích thông tin	37
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	39
2.3.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh kết quả thanh toán không dùng tiền mặt.....	39
2.3.2. Nhóm chỉ tiêu đánh giá thực trạng quản lý nhà nước về dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt tại các NHTM trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	39
2.3.3. Nhóm các chỉ tiêu đánh giá các nhân tố ảnh hưởng đến quản lý nhà nước về dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt đối với NHTM trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.....	41
Chương 3: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI DỊCH VỤ THANH TOÁN KHÔNG DÙNG TIỀN MẶT TẠI CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH THÁI NGUYÊN	44
3.1. Khái quát về hệ thống ngân hàng thương mại và kết quả dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.....	44
3.1.1. Khái quát về hệ thống ngân hàng thương mại trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	44
3.1.2. Kết quả dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.....	45
3.2. Thực trạng quản lý nhà nước đối với dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt đối với các NHTM trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	50
3.2.1. Ban hành và triển khai văn bản quản lý Nhà nước về thanh toán KDTM đối với các NHTM	50
3.2.2. Hoạt động tổ chức thực thi chính sách, quy định của pháp luật đối với hoạt động thanh toán KDTM	54
3.2.3. Công tác thanh tra, giám sát và xử lý vi phạm trong quá trình cung ứng dịch vụ thanh toán KDTM	73

3.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý nhà nước về dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.....	76
3.3.1. Các yếu tố thuộc chủ thể quản lý	76
3.3.2. Yếu tố thuộc về khách thể quản lý	83
3.3.3. Yếu tố thuộc về môi trường hoạt động thanh toán KDTM.....	86
3.4. Đánh giá chung về quản lý nhà nước đối với dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt tại các ngân hàng thương mại trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	89
3.4.1. Những kết quả đạt được	89
3.4.2. Tồn tại, hạn chế và nguyên nhân.....	90
Chương 4: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI DỊCH VỤ THANH TOÁN KHÔNG DÙNG TIỀN MẶT TẠI CÁC NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH THÁI NGUYÊN	93
4.1. Xu hướng phát triển, định hướng và mục tiêu phát triển dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt tại Việt Nam thời gian tới	93
4.1.1. Xu hướng phát triển thanh toán không dùng tiền mặt tại Việt Nam.....	93
4.1.2. Định hướng phát triển dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt tại Việt Nam.....	94
4.1.3. Mục tiêu phát triển dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt tại Việt Nam....	96
4.2. Định hướng và mục tiêu quản lý nhà nước đối với dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.....	96
4.2.1. Định hướng quản lý nhà nước đối với dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt	96
4.2.2. Mục tiêu quản lý nhà nước đối với dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt	99
4.3. Giải pháp hoàn thiện quản lý nhà nước đối với dịch vụ thanh toán không dùng tiền mặt tại các ngân hàng thương mại trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	99
4.3.1. Hoàn thiện việc ban hành và triển khai văn bản quản lý Nhà nước về thanh toán KDTM đối với các NHTM	99
4.3.2. Tăng cường hoạt động tổ chức thực thi chính sách, quy định của pháp luật đối với hoạt động thanh toán KDTM.....	104
4.3.3. Tăng cường công tác thanh tra, giám sát và xử lý vi phạm trong quá trình cung ứng dịch vụ thanh toán KDTM	107

4.4. Kiến nghị với các bên liên quan.....	109
4.4.1. Đối với Chính phủ và NHNN Việt Nam.....	109
4.4.2. Đối với hệ thống các NHTM.....	110
KẾT LUẬN	111
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	112
PHỤ LỤC	115

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Tên viết tắt	Diễn giải
1	CNTT	Công nghệ thông tin
2	CSXH	Chính sách xã hội
3	ĐVCNT	Đơn vị chấp nhận thẻ
4	DVTT	Dịch vụ thanh toán
5	HĐNH	Hoạt động ngân hàng
6	KBNN	Kho bạc nhà nước
7	KDTM	Không dùng tiền mặt
8	KT-XH	Kinh tế xã hội
9	NCKH	Nghiên cứu khoa học
10	NĐ	Nghị định
11	NHNN	Ngân hàng nhà nước
12	NHTM	Ngân hàng thương mại
13	NHTW	Ngân hàng trung ương
14	QĐ	Quyết định
15	QLNN	Quản lý nhà nước
16	TCTD	Tổ chức tín dụng
17	TCVM	Tài chính vi mô
18	TDND	Tín dụng nhân dân
19	TMCP	Thương mại cổ phần
20	TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
21	TT	Thông tư
22	TTĐT	Thanh toán điện tử
23	TTg	Thủ tướng
24	TTKDTM	Thanh toán không dùng tiền mặt
25	UBND	Ủy ban nhân dân
26	UNC	Ủy nhiệm chi
27	UNT	Ủy nhiệm thu

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1.	Khoảng cách thang đo và ý nghĩa	38
Bảng 3.1.	Số lượng các NHTM trên địa bàn đến 31/12/ 2019	44
Bảng 3.2.	Báo cáo rút séc tiền mặt chi qua quỹ NHNN, NHTM, KBNN	46
Bảng 3.3.	Doanh số thanh toán bằng ủy nhiệm chi trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	47
Bảng 3.4.	Số lượng máy ATM và POS trên địa bàn Thái Nguyên giai đoạn 2017-2019	48
Bảng 3.5.	Doanh số thanh toán bằng ủy nhiệm thu trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên	49
Bảng 3.6.	Tình hình ban hành, triển khai thực hiện văn bản quản lý nhà nước về thanh toán KDTM trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2017-2019	52
Bảng 3.7.	Kết quả triển khai thực hiện văn bản quản lý nhà nước về thanh toán KDTM trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên giai đoạn 2017-2019	53
Bảng 3.8.	Sự phát triển hệ thống ATM/POS giai đoạn 2017-2019	54
Bảng 3.9.	Hệ thống truyền dẫn thanh toán trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên.....	58
Bảng 3.10.	Hạ tầng và kênh phân phối sản phẩm của Thái Nguyên với các địa phương khác.....	66
Bảng 3.11.	Kết quả thực hiện công tác thanh toán KDTM qua ngân hàng đối với các dịch vụ công và chương trình ASXH trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên ...	71
Bảng 3.12.	Kết quả khảo sát về ảnh hưởng của yếu tố môi trường vĩ mô và chính sách của Nhà nước tới QLNN đối với TTKDTM.....	77
Bảng 3.13.	Kết quả khảo sát về ảnh hưởng của yếu tố nguồn nhân lực của cơ quan QLNN tới QLNN đối với TTKDTM	79
Bảng 3.14.	Lực lượng TTGS của NHNN chi nhánh tỉnh Thái Nguyên giai đoạn năm 2017 - 2019	80
Bảng 3.15.	Kết quả khảo sát về ảnh hưởng của yếu tố mức độ ứng dụng CNTT của cơ quan QLNN tới QLNN đối với TTKDTM.....	82
Bảng 3.16.	Kết quả khảo sát về ảnh hưởng của yếu tố đầu tư, ứng dụng các công nghệ vào hoạt động của các NHTM trên địa bàn.....	83